

W piątym miesiącu roku Słońce kontynuuje wędrówkę na północ, ale wyraźnie zmniejsza się jej tempo. Szczególnie w ostatniej dekadzie miesiąca, gdy po przekroczeniu równoleżnika $+20^\circ$ deklinacji Słońce zwiększy wysokość górowania o niecałe 2° . Jak co roku około 20 dnia miesiąca Słońce przechodzi na południe od Plejad, by zakończyć maj kilka stopni na północ od Aldebarana, najjaśniejszej gwiazdy Byka.

Pod koniec maja zaczyna się w Polsce sezon na obłoki srebrzyste i łuk okołohoryzontalny. Pierwszy fenomen oznacza oświetlanie zawieszonych wysoko w atmosferze chmur przez niezbyt głęboko schowane pod horyzont Słońce, nawet w czasie najciemniejszej części nocy, dzięki czemu pozostają one wyraźnie widoczne nad północną częścią widnokregu. Obłoki srebrzyste zaczynają się pojawiać najpierw nad morzem i stopniowo do przesilenia letniego obszar ich występowania obejmuje całą Polskę, choć południowe pogranicze naszego kraju znajduje się przy południowym zasięgu ich występowania, i szansa na ich zobaczenie w górach jest niewielka.

Łuk okołohoryzontalny natomiast to mała, lecz intensywna tęczą, pojawiająca się przy zasnutym cirrusami niebie 46° na południe od Słońca. Żeby jednak mogła ona powstać, samo Słońce musi znajdować się co najmniej 58° nad widnokregiem, a na naszych szerokościach geograficznych warunek ten jest spełniony tylko od połowy maja do końca lipca w godzinach okołopołudniowych. Tutaj jest odwrotnie, bardziej uprzywilejowana jest południowa część naszego kraju, gdzie Słońce wędruje wyżej nad horyzontem i dłużej spełnia warunek odpowiedniej wysokości nad nim.

Noce w pierwszej i ostatniej części miesiąca zostaną rozświetlone przez Księżyc, którego pełnia przypada 1 i 31 maja. Niestety jego silny blask wpłynie na widoczność corocznego roju meteorów η -Akwarydów, których maksimum aktywności przypada zawsze około 6 maja i w tym roku ich obserwacje pokrzyżuje Srebrny Glob w fazie przekraczającej 86%. Wcześniej, w nocy z 3 na 4 maja, Księżyc w fazie 95% zbliży się na $1,5^\circ$ do Antaresa, najjaśniejszej gwiazdy Skorpiona. W nocy maksimum η -Akwarydów Księżyc dotrze do zachodniej części Strzelca, dobie później zaś wszędzie niecałe 3° od Nunki, drugiej co do jasności widocznej z naszych szerokości geograficznych gwiazdy tej konstelacji.

9 maja naturalny satelita Ziemi przejdzie przez ostatnią kwadrę na tle gwiazdozbioru Koziorożca i do nowiu tydzień później jego warunki obserwacyjne pozostaną słabe ze względu na niskie położenie ekliptyki na porannym niebie. W tych dniach malejący sierp Księżyc o świcie wzniesie się zaledwie kilka stopni ponad widnokrąg i da się go dostrzec jedynie przy przejrzystej atmosferze i braku przeszkód terenowych w południowo-wschodniej części nieboskłonu.

Na niebie wieczornym ekliptyka wciąż jest nachylona dość korzystnie, a zatem już 17 maja o zmierzchu, mniej więcej 24 godziny po nowiu, można próbować dostrzec bardzo cienki sierp Księżyc w fazie 2% nisko nad zachodnim widnokregiem. W jego odszukaniu pomoże planeta Wenus świecąca wtedy prawie 19° na wschód

wzdłuż ekliptyki od niego. Dobę później Księżyc zbliży się na 5° do Wenus, prezentując tarczę w fazie 6%. Sama planeta pokona w maju kolejne 36° na niebie, zaczynając miesiąc przy parze gwiazd 4. wielkości κ i ϵ Tau, niedaleko miejsca, gdzie na przełomie maja i czerwca dotrze Słońce i kończąc w Bliźniętach 9° od Jowisza. Wenus coraz szybciej zbliża się do nas i do końca miesiąca blask jej tarczy zwiększy się do -4^m , średnica urośnie do $13''$, faza natomiast spadnie do 80%.

Jowisza, drugą widoczną w maju planetę, Księżyc minie w odległości 4° 20 maja, zwiększając fazę do 22%. Wieczorem w podobnej odległości na prawo od niego pokażą się Polluks i Kastor, para najjaśniejszych gwiazd Bliźniąt. Warunki obserwacyjne największej planety Układu Słonecznego wyraźnie się pogarszają. Zanim zrobi się wystarczająco ciemno, zbliży się ona na niewielką odległość do widnokregu i jej obraz w teleskopach ulegnie wpływowi grubych warstw naszej atmosfery. Również jej najjaśniejsze księżycy napotkają trudności z przebicciem się przez tło nieba. Dlatego nie pozostanie nam wiele więcej niż obserwowanie zbliżania się Wenus do Jowisza. Odróżnienie obu planet nie sprawia kłopotu, ponieważ Jowisz świeci zdecydowanie słabiej. Do końca miesiąca jego blask zmniejszy się do $-1,9^m$, przy średnicy tarczy $33''$.

21 maja sierp Księżyc w fazie 33% zajmie pozycję $2,5^\circ$ na wschód od M44, jasnej gromady otwartej gwiazd w Raku. Jednak jej dostrzeżenie utrudni zorza wieczorna i niskie położenie nad horyzontem. Dwa dni później natomiast Księżyc przejdzie przez I kwadrę, świecąc wieczorem jakieś 7° na lewo od Regulusa, najjaśniejszej gwiazdy Lwa.

W ostatnim tygodniu maja faza Srebrnego Globu wzrośnie stopniowo do pełni i jego blask rozświetli i tak już nie do końca ciemne noce. W tym okresie Księżyc zbliży się na 4° do Spiki, najjaśniejszej gwiazdy Panny, 27 dnia miesiąca, a w nocy z 30 na 31 maja, dzień przed pełnią, zajmie pozycję 6° na zachód od Antaresa i jednocześnie 1° od gwiazdy 3. wielkości π Sco.

Ariel MAJCHER